

ХРОНІКА ТА ІНФОРМАЦІЯ

В. С. Ідзьо (Росія, Москва)

V МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ “УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В РОСІЇ”

15—16 серпня 2001 р. у приміщенні Культурного центру України в Москві відбулася V Міжнародна конференція “Українська діаспора в Росії”, присвячена 10-й річниці відновлення незалежності Української держави. Її організаторами виступили Український університет у Москві (УУМ), Український історичний клуб . Москви (УІК) за участю Культурного центру України в Москві, Об’єднання українців Росії, Посольства України в Російській Федерації. Ця конференція зібрала широке коло науковців з України, Росії, Польщі (Ольштинек), Литви (Вільнюс), США (Нью-Джерсі), які вивчають проблеми української діаспори в Росії. У ній взяли участь представники українських громад Республіки Татарстан (Нижньокамськ), Асоціації українців Уралу (Ікатиренбург), Кубані (Сочі), Української громади Воронезької та Курської областей, Кольського півострова (Мурманськ), Приморського Краю (Владивосток), Оренбурга, Самари, Республіки Карелії (Петрозаводськ).

На адресу конференції надійшли привітання із США від віце-президента Міжнародної Академії інформатизації, закордонного члена Ради УІК Б. Г. Чопика, від представника УІК у Канаді В. Буртняка, від української громадськості США пані О. Кудряшової-Чопик, від академіка М. Мушинки (Словачія), а також від українських громад з Республіки Башкортостан (УФА), Республіки Комі (Воркута), українські громади в Республіці Хакасія.

У конференції взяли участь відомі науковці з провідних наукових установ Москви, зокрема з Московського державного університету, Московського державного відкритого педагогічного університету, Інституту історії РАН, Інституту археології РАН, а також з міжнародних наукових установ: Інституту українознавства Міністерства науки й освіти (Київ), Міжнародної Академії мвразії (Москва), Міжнародної Академії інформатизації (США), Союзу композиторів України (Київ), Шубертівського Товариства в Харкові та багато інших.

З вступною промовою до присутніх звернувся ректор Українського університету в Москві В. С. Ідзьо, який розповів про історію та сьогодення і перспективи університету. Зокрема він підкреслив, що Український університет у Москві в більшій мірі до 2005 р. буде функціонувати як науково-дослідний заклад, що нині в ньому вже діє три відділи : відділ української історії; української мови та літератури і технічний відділ. Найближчим часом, наголосив В. С. Ідзьо, плануємо відкрити відділи української філософії й українського сходознавства. Він також підкреслив, що науково-дослідні представництва відкрито у Владивостоці, Петрозаводську, Ікатиренбурзі. Такі ж представництва будуть діяти в Уфі, Новосибірську, Санкт-Петербурзі, Мурманську та інших регіонах Російської Федерації. Сподіваємося на підтримку України, її державних, наукових, освітніх та громадських організацій.

З привітанням до учасників конференції звернувся заступник генерального директора Культурного центру України в Москві Ю. М. Василенко, який відзначив плідну роботу клубу та університету, а також наголосив, що Культурне представництво України в Москві і далі

буде надавати УІК та УММ всіляку підтримку для науково-культурних заходів цих українських організацій в Москві.

Далі слово було надане раднику з питань освіти та культури Посольства України в Російській Федерації В. І. Рожку, який привітав конференцію від посольства і зокрема від посла П. Білоблоцького. Подякував за те, що така велика конференція організувала на вшанування 10-ї річниці з дня відновлення незалежності Української держави.

З привітанням до учасників конференції звернувся голова Об'єднання українців Росії О. Руденко-Десняк, який щиро привітав УІК, УММ і гостей конференції з початком науково-освітньої роботи Українського університету в Москві, побажав форуму плідної праці.

До присутніх звернувся голова Українського товариства в Самарі М. Карпенко, який побажав учасникам конференції плідної праці.

Далі слово було надане секретарю Конгресу національних об'єднань Росії О. Г. Григоровичу. Він вручив вітального листа від Конгресу і поздоровив УІК, УММ і всіх гостей з початком конференції "Українська діаспора в Росії".

Слово для привітання було надане директору Центру українстики і білорусистики Московського державного університету М. Д. Дмитрієву, який наголосив на співпраці з Українським історичним клубом Москви й Українським університетом, поділився думками щодо розвитку українознавства в Москві та Росії.

До присутніх звернувся член ради Товариства "Меморіал", голова Лівого історичного клубу Я. В. Леонтьєв, який наголосив на необхідності виявляти разом з українськими науковими організаціями усі злочини НКВС, КДБ. Доповідач підкреслив, що "Меморіал" робить для цього все можливе і має серйозні напрацювання.

Від Інституту історії Російської Академії наук конференцію привітав В. М. Кабузан, який наголосив на необхідності досконало вивчати демографічні джерела, пов'язані з перебуванням українців у Росії.

Цю ж тему порушила дослідниця з Черкас Т. Д. Крамарчук, яка підкреслила, що розробляє регіональне вивчення українців у Росії на прикладі української громади в Республіці Башкортостан.

До присутніх звернувся завідувач кафедри історії України Одеського національного університету В. П. Щетніков, який у своїй вітальній промові наголосив на необхідності допомагати УММ та УІК, передусім в їх науковій діяльності по вивченню українських старожитностей й архівів у Москві.

Науковець з Миколаєва Ю. Білий наголосив, що українська діаспора в Росії найбільшій й Україні в першу чергу повинна звернути увагу на неї. Дослідник зауважив, що особисто прикладе багато зусиль, щоб поширити інформацію про діяльність УММ та УІК у східних регіонах України.

З такою ж пропозицією до присутніх звернувся гість з Харкова, директор Інституту музикознавства, президент Шубертівського Товариства в цьому місті Г. І. Ганзбург. Він наголосив, що одна з перших хвиль української діаспори в Росію була з Харкова, тому традиційно останній опікуватиме українську діаспору в Москві, зокрема науково-культурну організацію УІК.

Від Інституту слов'янознавства РАН конференцію привітав І. м. Задорожнюк, який наголосив на тому, що україністиці, яку представляють суто українські організації — Український історичний клуб та Український університет, треба надати серйозну державну технічну й фінансову підтримку.

Завідувач кафедри історії України Полтавського педагогічного державного університету М. А. Якименко розповів про роботу очолюваної ним кафедри, побажав розширити співпрацю УММ з Полтавським педагогічним університетом, зокрема кафедрою історії України.

Слово було надане гості з Національного державного університету ім. Т. Г. Шевченка Н. В. Терес, яка привітала конференцію “Українська діаспора в Росії” від імені історичного факультету. Вона побажала УІК та УММ і далі стояти біля керма українських наукових справ у Росії.

Від науковців з регіонів Росії конференцію привітав викладач Карельського університету А. С. Литвин, який наголосив на необхідності розбудови української науки в Росії.

Від екатеринбурзьких українських науковців конференцію “Українська діаспора в Росії” привітала О. І. Букей, яка передала вітання від голови Уральської асоціації українців С. Паняка і побажала зібранню плідної праці.

Від молодих учасників конференцію привітала аспірантка Харківського Національного університету Т. Донцова. Вона наголосила на необхідності допомоги УУМ молодими фахівцями, особливо мовознавцями та істориками. Власне, аспіранти можуть відіграти в становленні Українського університету в Росії ключову роль і закликала його керівництво запрошувати аспірантів з України для науково-дослідної праці в УУМ.

Завідувач технічного відділу В. І. Дудченко Українського університету наголосив, що подальші конференції, видання наукових вісників залежать від надання УУМ Україною, західною діаспорою та науковими закладами технічної й видавничої допомоги. Він зокрема підкреслив, що нам потрібні сучасні комп’ютери, модеми, сканери, принтери, факси для активної розбудови інформаційного простору українців у Росії.

В плані конференції було заявлено 55 доповідей.

Найбільш цікавими і науковими обґрунтованими доповідями, які викликали широку дискусію, були В. С. Ідзьо “Українці в Росії: історія, культура” (Росія. Москва); Я. В. Леонтьєв “Українські політичні партії в Росії: борбисти і боротьбисти” (Росія. Москва); В. Чорномаз “Українська школа в Далекосхідній республіці в 20-х роках ХХ ст.” (Росія. Владивосток); О. Сімченко “До питання про Українську греко-католицьку церкву в Росії” (Росія. Москва); В. А. Нагорний “Україна і Росія в контексті індо-європейської історії” (Росія. Москва); Т. Д. Крамарчук “Особливості формування національних діаспор інонаціональному середовищі (на прикладі української громади в Республіці Башкортостан)” (Україна. Черкаси); Ю. Білий, Т. Біла “Козацький ватажок Антон Головатий і його роль у чорноморському війську” (Україна. Миколаїв); М. А. Якименко “Українці Зеленого Клину” (Україна. Полтава); Т. Донцова “Маловідомі факти з біографії Б. Грінченка, як культурно-громадського діяча” (Україна. Харків); Ю. Білий “Як було встановлено, що український лідер космонавтики Ю. Кондратюк і полтавчанин О. Шаргей — одна й та ж особа” (Україна, Миколаїв); В. П. Щетніков “Українці Росії та Одеси — сучасний аспект взаємовідносин” (Україна. Одеса); В. М. Кабузан “Поляки в Україні в ХVIII—ХХ ст.” (Росія. Москва); О. Г. Григорович “Українська діаспора і сучасна російська влада” (Росія. Москва); О. Г. Храбан “Міфологія в історії” (Росія. Москва); М. С. Забочень “Українці в гітлерівських концтаборах під час Другої світової війни” (Росія. Москва); І. т. Задорожнюк “Драгоманов — відповідь 130-літньої давності на нові питання” (Росія. Москва) та ін.

Широкомасштабною була і культурна програма. В перший день роботи конференції для учасників і гостей УІК та УУМ виступила з концертом українська хорова капела із Самари. Учасники конференції поклали квіти до пам'ятника Т. Г. Шевченка, побували на території української пам'ятки “Мазепині палати”, відвідали Українську церкву м. Москви XVII ст. На цьому V Міжнародна конференція “Українська діаспора в Росії” завершила свою роботу з одностайним схваленням провести наступну наукову конференцію 28—29 листопада 2002 р.